

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quovis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Epilogus dictorum de temptationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](#)

vici, ajebat, sed Dominus meus JESUS. In omni tentatione ad divinam opem configiendum; omnis victoria Christo soli adscribenda. Uti Joab regi David civitate Rabbath jam expugnanda nuntians: *Obside civitatem, inquit, & cape eam; ne nomini meo adscribatur victoria.*

Conon Alexandrinus castimonie amantissimus sacerdos rebellionem tamen carnis non ignoravit. Et quamvis eum ad certamen animasset divina vox: *Tolerare & persevera: Nihilominus ille velut familiariter cum celo expostulans: Auxilium, ajebat, promisum tamen non responder, prout putabam.* Ergo mutandus mihi locus evitandis temptationibus tam infestis. Jam abituro Joannes Baptista viri hujus tutelatis divus se objectit cum his vocibus: *Si aversaris pugnam, perdidisti coronam.* Conon igitur resumpto animo id egit, non ut feriaretur pugna, sed ut potiretur victoriā; & non privaretur coronā. Non meretur miles donativum & stipendium, qui detrectat præmium.

Gregorius Nazianzenus vir sanctissimus illibatam virginitatem à puer non difficulter tuitus, jam senex & podagræ & aliarum ægritudinum molestis vexatus, à diabolo nihilominus variè impugnatus, illum ipsum calceonie florem multis lacrymis, precibus, vigilis, jejuniis, meditationibus, aliisque corporis rigoribus, quod de seipso testatur, non sine grandi lucta defendit. Nimirum ita disponit Deus, ut exercitior miles quanto plus sperat honoris, tanto plerumque subeat laboris, quam tiro qui eriamnum expallescit, cùm suum spectat sanguinem. Ita veterani milites illi se gesserunt. Antonius Magnus ultrices gehennæ flamas, solitudinis squalorem, tolerantiæ inedia libidinum igni opponit. Benedictus seipsum inter urticæ & vesperas volat, ut malos animis astus sopiat. Franciscus nives tractat, ut calores mentis noxios extinguat. Thomas Aquinas rapto ex ignibus tictione pugnat, Bernardus ob incautorem aspectum frigidissime se stagnō mersat. Wolstanus feminæ ad flagium allestanti colaphum infligit. Hieronymus pugnans carnem hebdomadarum inediā domat, precando diem nocti jungit, lacrymas fundit, pectus tundit, vigilias extedit, dum relutantem & invitum somnum opprimat, & ossa malè sibi hærentia nudā humo alternat. Nota cano. Sed nec recentia defuncti triumpati tentatoris exempla.

§. V.

1. De Adolphe In gallo. anno 1614. Ingolstadii adolescens amplius antiū juges stimulos perperitus, quibus ad spuras voluptates adigere tur, nullam interdiu nocte quietem capiebat. Legit is Beati Aloisi Gonzagæ res gestas, & preces ei quadam nuncupavit suum vigilans custos. Brevis refixit incendum.

2. De alio adolescens facibus in flagitium agebatur. Alius è divina Matri Virginis fodalito clam admotus facibus in flagitium agebatur. Ter illum nocturna molitione Orcus impetiverat; jam in virum procerus, mox intra fusione modum contractus, denique virginem assimulatam nihil virginem meditabatur. In his angustiis deprehensus juvenis, quidquid armorum habuit, hosti objicere; Præsidem suam aliquando ingeminare; rursum cruce peccata notare velle, sed irrito feme conatus. Nam totebat examinis pollex, & manus nihil virum retinebat. Ad ultimum lingua suppetias rulit, ut cùm ardenter bis tèrve inclamasset, (Domine JESUS) rediret manus ad officium, & Sirenum ora in fumum dilaberentur. Nec restinctum tamen cùm fuga incendium esset, sed viventibus adhuc flammis miserè conflagrabat. Lecto igitur se se corripit, abjectusque humili verberibus castigare corpus incipit. Sumptu de se voluntariâ pœna, cùm per horam extra plumas decubuisse, tandem ab omni incendio liber triumphavit. Subinde vi plane opus, & violenti rapiunt illud: quod Christus Agonotheta proposuit castitatis præmium. Necesse est, ut ad omnem

Tom. II.

A hostis occursum sinus parati fortiter agere. Pacis tempore consilia belli tractanda sunt: *Quia cum dispositione* 1 Cor. c. 24. vers. 6.

Philopæmenes Megalopolitanus Dux Græciæ præcellentissimus tantum abfuit, otiosus aliquando fuerit, ut cùm solus iter ficeret, aut deambularet speculabundus, occurrentium locorum situm contemplaretur, scilicet ita explorans: Quid si tibi exercitum ducenti homines hic fiat obvius? Aut à lateribus eò repente velut ex insidiis confurgat: quâ figurâ aciem instrues? Contingens miles, an illico signa inferenda? Quid si contingens, quomodo præsidarios locabis, ut subfida dispenses? Fecit ejusmodi meditatio, ut in præstantissimis Græciæ ducibus Philopæmenes sit demum celebratus. Ita plane animus ad excipiendas temptationes parandus, & ante pugnam serio commeditandum. Quid si talis aut talis me tentatio invadat, quid opus factus quomodo me geram? quibus armis resistam? quibus auxiliis hostem repellam? Hinc ad bellum exudim, hinc animus crescit: hinc nascitur in temptatione constantia, quam in optimis pugnatoribus illis spectamus. Castissimus Joseph in impudica dominæ manu pallium relinquit; Bartholomæus non pallium solum, sed & pellem pro Christo impugnat pugnat; pectus Agatha, dentes Apollonia, oculos Lucia, multi capita, Ignatius Antiochenus, Jacobus Intercessus, aliisque membra omnia. Et juvenis ille fortissimus, qui Hieronymo teste*, in hortulo amississimo inter floræ ad lectulum plumis mollissimum nexus serico blandè alligatus à formosâ pellice omni blanditarum genere ad amores improbos stimulatus, quam generose tamen restitit, quam viriliter pugnat, quam gloriose vicit? suam namque libertatem captivus etiam & inter vincula invenit. Cùm enim manibus pendibutque vincis negaretur omnis ad pugnam motus, nec alia arma ulla suppetent, fauce pro pharetrâ, lingua pro telo usus, suam ipse linguiam suis dentibus praemorlam in lupæ os impurum expuit, victoriâ multò ilustrissimâ, æternum prædicantâ.

Ita olim tentatio ignem experta est in Mutio, paupertatem in Fabricio, exilium in Rutilio, tormentum in Regulo, venenum in Socrate, mortem in Catone. Ita Christiani sanguinis heroës ac heroides causâ meliori fidem suam inter temptationes acerrimas Christo suo probarunt: Ludibriæ & verbora experti, insuper & vincula & carcere, lapidati sunt, sciti sunt, tentati sunt, vere fortis facti sunt in bello. Deus tentavit eos, & invenit illos dignos. Hebr. c. 11. vers. 34. 36. & 37. Sap. c. 3. v. 5.

EPILOGVS DICTORVM DE TENTATIONIBVS.

Athanasius in ejus vita, cap. 20. & cap. 58, apud Boeveyd. missi p. 47. & 59. Hebreos 10. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 797. 798. 799. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 817. 818. 819. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 897. 898. 899. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 997. 998. 999. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1097. 1098. 1099. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1197. 1198. 1199. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1297. 1298. 1299. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1497. 1498. 1499. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1519. 15

nia divinæ providentia committe. 3. Futuras celi voluptates considera. 4. Alacer & latus resiste; contemne dæmonem, & viciisti; Fuge omnem libidinem, & tua est palma.

§. I.

Dent. c. 33. **P** Ollicitus olim Moses: Non es, inquit, Deus alius, ut v. 2. 6. & 27. Deus reñissimi; ascensor celi auxiliator tuus: Ejicet a facie tua inimicum, diutique conterere. Tu tantum occasiones & pericula peccandi fuge. Quis enim miserebitur incantatori à serpente percuso, & omnibus qui appropiant besitis? sic & qui comitatus: unu ro iniquo, & obvolitus est in peccatis eius. Vir ipiusq; tentor diabolus, peccata illius sunt tentationes, & peccatorum, quas offert, occasions. Tu cave hunc virum ultra comiteris, cave peccandi periculis terribi; ingeras & involvaris. Qui enim miserebitur tui, si loca illa eisque domos frequentes, in quibus tentari soles, si cum feminis familiaribus ac blandiis colloquaris, si melendas, symposiola, & omne forum elcarium tam cupidè lesteris, si omnem oculis licentiam indulges. Si legas, si speches, si audias impudica, & hausto veneno gaudias. Quis miserebitur tui, si taurum, si **Ecccl. cap. 3.** serpentes, si econem sponte tangas & ledaris? si ames vers. 27. hac periculis, peribis in illis. Qui tentationi causam dat, culpā non vacat, multè minus, qui è tentatione non invitus oblectationem percipit, quamvis ei non consentiat.

Hebr. c. 11. **M**oses Ægyptum fugit, cum in eâ sibi periculum cerneret; Rex David civitatem fugit, & in solitudine manuit, ut Achitophelis perfidiam exiret; Iosephus Christi nutritius Judæam fugit, ut insidias Archelai declinaret. **Ejal. c. 4. v. 8.** **Matth. c. 2.** **Q**uisquis es, vel umbram peccati fuge. Cum peccandi occasions & illecebras non vitamus, cum tentationibus tam facile cedimus, illud Judithæ ad Acheronticum **Judith c. 1.** Holoferneri usurpare poterimus: Et non latabit vel unus canis contra te. **Gregorio c. 2.** **G**regorio testis qdmissus sibi, cuiuslibet tentationis aurā raptatur. Miser iste impeditur, & non reficitur; diripiuntur, calcatur, venditur, & nil contra mutit. Sed cur, ò ignave & defes homo, pugnare non vis? Hic fanè aliud non habes dicere quam inertiissimum illud; Nolo laborare, nolo carnem fatigare, nolo gñniū suis commodis fraudare. At verò, qui pugnare non vult, non vult vivere. Concupiscentia coronari. Ad pugnam promptissimus fuit, qui dixit: Proba me, Domine, & scito cor meum, & vide, si a iniquitatibus in me es. Aug. tom. 8. De tota hominis vijā verissime pronuntianus Augustinus: Vita nostra, inquit, in hac peregrinatione non potest esse sine tentatione: quia profectus noster per tentationem nostram fit, nec sibi quisquam imponet nisi tentatus, nec potest coronari, nisi vicerit, nec potest vincere, nisi certaverit, nec potest certare, nisi inimicum & tentationes habuerit. Hoc scio, quia tentatio est vita humana super terram. Neque vero Jobus dixit: Multa sunt in hac vita tentations, sed, tota hac vita tentatio est mortissima. Deus meus, clamat Augustinus, libera nos ab adversario nostro quotidiano, qui sine dormitione, sine vigiliu, sine comedamus, sine bibamus, sine quodcumque opus operemur, omnibus modis infast die ac nocte, fraudibus & artibus, nanc palam, nunc occulte, sagittas venenatas contra nos dirigen, ut interfici animas nostras: & tamen, Domine, pessima insanía nostra: quia cum continuo videamus contra nos draconem ore aperto paratum ad devorandum, nihilominus dormimus, & lascivius in pigritia nostris, tanquam securi ante eum: qui nihil aliud desiderat, quam ut nos perdat. Inimicus ut occidat semper vigilat sine somno, & nos ut custodiamus nos, nolumus evigilare à somno. Ecce tenet ante pedes nostros laqueos infinitos, & omnes vias nostras variis repletis decipitis ad capiendas animas nostras. Et quis effugier? Laqueos posuit in divitiis, laqueos posuit in paupertate, laqueos tendit in cibo, in potu, in voluptate, in somno, & in vigiliâ; laqueos posuit in verbo & in opere, & in omni via nostra.

Tota igitur vita non solum tentationibus referta, sed

A tentatio est assidua. Sed forsitan queras: Que autem tentatio est omnium gravissima? Nullam habere tentacionem. Si enim, ait Augustinus, nunquam tentari, nunquam idem probari. Nonne melius est tentari & probari, quam non tentari & non probari? Tentatio non est peccatum, Hieronymus, pag. 62, teste, sed peccati initium. Non enim sensu tentationum vicimur, sed consensu. Suavius est autem vice illa tentacionem, quam consensu. Porro crebra tentacionum Crebra victoria illustre Prædestinationis argumentum est. Pol-tentatio licet Veritas: Vincenti dabo manna absconditum. Si cui videtur de singulis in tentatione victoris promitterentur centrum aurei, quis non paratissimus ad pugnam, quis non animosissimus in hostem iret? quis non ad sanguinem non usque resisteret? O sordidissimi mortalium, ne dicam, Apoc. cap. 6, usque mortaliū: si pugna præmium, si victoria donativum ponenterentur centrum aurei, nec pugnandi alacritas, nec vincendi cupiditas ulli decesset. Hic vero celum proponit, felicitas externa promittitur victori, & ea quidem non videtur, nisi que nesciat fallere: Promisit enim, qui dixit: Calmū in calore & terra transibunt, verba autem mea non praeteribunt. Hic, inquit, vincenti promittitur celum, & tamen ignavissime agimus. Opulentissimus promissor Christus div. 15, tias & delicias immortales, sempiternas pollicitus est, vel serio solum volenti vincere, & tamen etiamnum torpemus atque saepissime nec vincere volumus, nec repugnare. Ignavia fœdissima & vel fola inferis digna. Pro centenariis aurois, pro auri librâ unicâ vitam discrimini objicimus, & sanguinem prodigimus, pro calo, pro thesauris infinitis æternum possidimus, languidissime agimus, marcemus, oscitamus frigidissimi Christiani. Nunquid non ita est a dicit Dominus. Nota sunt Christi cohortantis verba: Fili, non te fragant labores, sed mea præmissio in omni eventu te roboret & consolatur. Non dum hic laborabui, nec semper doloribus gravaberis. Modicum est & breve, Thoma à omne quod transit cum tempore. Age quod agis, fideler labora, ego ero merces tua. Sustine viriliter contraria: digna est hic omibus & majoribus preliis vita eterna. Si queris in hac vita requiem, quo modo pervenis ad eternam? Non ponas te ad multam requiem, sed ad magnam patientiam. Pro amore Dei debes omnia libenter subire, labores & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, necessitates, infirmitates, injurias, obloquias, reprehensiones, humiliations, confusione, correctiones, & despectiones. Hac probant Christi trionem, hac fabricant celestem coronam. Ergo, quod Jobus monet, memento bellum: Quomodo autem hoc bellum sit gerendum, diversas supra præceptiones dedimus. In auctorium memorie firmanda, has breviores, quas Joannes Picus Comes Mirandulanus* tradit, apponimus.

§. II.

Duodecim Regulæ in Tentationibus obseruandæ.

I. **S**i via virtutis videatur aspera, si molesta & difficultis pugna, scito in quavis re aliâ multa esse dura & servanda, difficultia, Sapientissimo Ecclesiastæ: Cunctæ res difficiles.

II. Quanta in gratiæ mundi, corporisque tui & Secunda agis & patris? Nilhile pro Christo agere, nihilne vis pati? Paulus præcipiens: Humanum dico, inquit, propter Rom. cap. 6, infirmitatem carnis vestra: sicut exhibitus membra vestra vos 19, immunditia & iniquitat ad iniquitatem: ita manu exhibete membra vestra servire justitiae in sanctificationem.

III. Stultum est credere ad celum se aliter quam Tertia vi perventurum. Clarum nimis Christi pronuntiatum: Violenti rapiunt illud.

IV. Conare quam maximè potes, conformis fieri imaginis filii Dei. Non enim habemus Ponificem, qui non potest compati infirmitatibus nostris: tentatum autem per omnia pro similitudine absque peccato.

V. Fiduciam summam in Christum auxiliarem Quæc. jaeta. In eo enim, ait Paulus, in quo passus est ipse & tentatus potest.

Palæstra Christiana. Epilogus.

737

potens est, & eis qui tentantur, auxiliari. Hortatur & ipse Christus: Confidite, ego vici Mundum.

V I. Superat tentatione unâ, expecta aliam. *Quoniam per multas tribulationes (& tentationes) oportet nos intrare in regnum Dei; non per unam tantum, aut alteram. Nam, In omnibus tribulationem patimur. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.*

V II. Non vincendus tantum diabolus, sed etiam illius oppugnatum ad utilitatem trahenda, ut sit salus ex inimicis nostris. Exempli gratia; Superbie tentatio. Humilitatis sit commonitio; irritamentum gulæ causa sit abstinentia; lenocinium lascivæ, stimulus sit pudicitia. Ita diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.

VIII. Sic pugna, quasi post pugnam habiturus sis pacem perpetuam; sic vince, quasi mox iterum pugnatur; dæmon non feriatur. Dum autem luctaris & pugnas, Christum crucifixum non tantum cogita, sed amplexare, strangle, cruentos pedes osculare. Et scias inter Christum & diabolum te stare medium, ut pro altero defundas, & vel de Christi, vel diaboli partes defundas. Voci seruit olim Elias: *Si Dominus est Deus, sequimini eum; si autem Baal, sequimini illum. Si Christum amas, propugna Christum. Si tuus Dominus est diabolus, diabolum ergo sequere.*

X. Peccati occasiones semper fuge. Hesiodi scitum est: *Si iuxta claudum habites subclaudicare disces. Fuligine notabitur, qui culinam frequentat; farinâ volatice convergerat, qui molendinum non vitat; peccato vici-nissimus est, qui peccandi occasions non declinat. Ille-cessim, ceterius fieri nihil potest dulcedæcæ vitorum. Qui tergit picem, inquinabitur ab eâ.*

X. Principiis occurre. Fleste ramum dum teneris; jam validum non flectes sed franges. Ita puerilem indolem mature corrigidam mortuus Siracides: *Curva cervicam ejus in juventute, inquit, & tunde latera ejus, dum infans est, ne forte induret, & non credat tibi, & erit tibi dolor anima. Ita tentationi, antequam invaleseat, obstire: irobora, & difficillime aut nunquam expelles. Ergo, velocius spolia detrahe, citè prædare. Tentationem quamcumque principio sui exarma, aut amissi est vitoria,*

XI. Conare semper vitor evadere. Dulcius est tentationem vincere, quam peccato succumbere. In hunc finem parata & in promptu semper habeas remedia contra omne vitorum genus, præcipue adversis domesticis & familiare tibi vitium, quod te magis, quam alia, inficit & impedit. Vincere ipsum in eo, in quo minime vis vinci. Securis ad radicem arboris penunda. Quotidianè te ipso fias fortior, quemadmodum David proficiens & semper seipso robustior.

XII. Tentatus bonas actiones ne omittas ob tentationis molestiam, nec facile nova ineas consilia, sed in antiquis persevera, donec remittat tentatio. Homo tentatus nec alii bonus est consiliarius. In tentatione tristitiam, impatienciam, & animi perturbacionem omnemque immoderationem summo studio cave. Hic maximè mediocritati studendum: medium, non extrema tenuere beati. Nec enim ad dextrum, nec ad sinistrum latus exorbitandum, medio turfissimus ibis. Ante omnia vide, ut tibi ipse sis præfens, & divina voluntati eò subiectus, ut animo possis dicere: Domine Jesu, divinâ permissione tuâ omni contentissimus sum; placet mihi, quidquid in me decernis; quantumcunque afflictus aut tentatus sim. Unica voluntas tua, & vel nutus à te unicuis mihi instar mille decretorum est. Fias, non quod ego volo, sed quod tu. Hæc voluntas hominis divina sic conjuncta vincit omnes diabulos. Vir (ita) obediens loquetur vitoriam.

§. III.

Nemo igitur cum tentatur, à Deo se desertum arbitratur, aut minus charum acceptumque Deo. Tom. II.

A Tobie seni dictum scimus ab Angelo: *Quia acceptus eras tur à Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te. Tentatio eos virtutis, humilitatis nutrimentum, spei & orationis stimulus, mentis illuminatio, futuri argumentum premii. Tentatio, ait Augustinus, probatio est, non ad peccatum seductio: nec 1. 2. Quis ideo probatio ut Deus noverit, sed ut ipse ipsi hominibus ostendat, quo humiliores sunt ad petendum adjutorium, & agnoscentiam gratiam. Nescit se bono, nisi in tentatione dicat se. Idem tom. 8. Cùm autem didicerit se, non negligat se. Aenam se negligebat in psalm. 36. Latenter, non senelegit notam sibi. Petrus qui ante tentationem presumpsit de se, in tentatione didicit se. Si Deus tentat, ut doceat, diabolus tentat, ut decipiatur. Cùm amen nisi illa qui sit 72. minitentatur, dederit locum, inanis tentatio & irridenda repellitur.*

Non facile nocet, dum displico tentatio.

Clearchus Lacedæmoniorum dux egregio dicto militarem disciplinam continebat, identidem exercitus sui l. 2. c. 2. circa auribus inculcando: *A militibus Imperatorem potius, quam finem hostem metui debere. Quo aperte denuntiabat futurum ut*

B spiritum pœnae impenderent, quem pugna accepimus terre noluissent. Hoc à duce præcipi nemo miretur, cùm & ipse matres filios ad præliandum exitios monerent, ut aut vivi cum armis in conspectum suum venirent, aut mortui in armis referrentur. Hinc illud formidimum Laçæne dictum, cùm filio seuum traderet: Aut cum hoc, aut in hoc redi. Aut enim vince, aut gloriosus occumbe. Idem sibi ipse dixerit tentatus: Aut vincendum, aut poniendum.

Idcirco non inimicus humanæ gentis diabolus est Deus tipertim cendus, sed Imperator Christus. Nam quisquis subeundam pro Christo detrectaverit pugnam, non cf. non dia- fugiet pœnam. Pugnandum est. De Duce Christo ad pugnam præceut Tertullianus: *Ipsum Dominum, inquit, post lavacrum statim tentationes circumsteterunt, quadraginta dies primo.*

Itaque parandus est animus ad multiplex luctamen, de eis vocatione, de eis vocatione. Quid etiam vetus verbum pedibus mundis perire peregre monerit: *Né incalceatus in montes. * Via ad virtutem, ad cælum ardua, confragosa, tribulis & spinis obsita. Arcta monem, enim est via, que ducit ad vitam. Quapropter quod Ecclesiastes præcipit, custodi pedem tuum ingrediens domum Dei, & appropinquā, ut audias. Nec novi quidquam, nec miti est, hominem omnigenit & perpetuis temptationibus undique incurvari.*

Aserit coronam, qui auferit adversarios.

Æterna Sapientia quos amat, hos probat, exercet, tentat, recognoscit, indurat. Res certa ex oraculis divinis Eos autem, quibus videtur indulgere, quibus parcere, molles venturis malis servat. Erratis enim, si quem iudicari exceptum à tentatione: veniet ad illum diu quietum sua portio, viciet vel sub ipsum vita terminum. Quisquis videtur dimissus esse, dilatus est. De sa-

pientia æternâ disserit Siracides: *Ogniam, inquit, in tentatione ambulat cum eo, * & in prima eligit eum. Timo-*

D *ren, & metum, & probationem induces super illum: & crudi-*

ble illum in tentatione anime sue, donec tentet eum in co-

gitationibus suis, & credat anima illius. Quem Deus inter

amicos primos sibi vult adscire, eum reverâ in deliciis non

habet, severâ examinat, variè tentat, asperè durequé

tractat, ad quotidianas ferè pugnas exturbat. Hinc optimum quenque aut paupertate, aut animi curâ & do-

lore, aut malâ valetudine, aut alliorum vexatione, aut aliis incommodis experit, ut multifariè tentatus, &

Deum rectius & seipsum nosse incipiat. Nimurum flo-

res suavium halane contacti, odores non fragrant, nisi

prunis injecti. Unguenta non redolent nisi commota,

aromata non sentiuntur nisi contusa. Abel esse non po-

terit, quem malitia Caini non exercuerit. Abraham, Dece-

quod Siracides affirmat, in tentatione inventus est fide-

li. Tentationes Abraham graviores decem numerantur.

Hebrei. 1. Jussus procul à patriâ & cognatis in terram

ignotam proficiens. 2. Jussus est ob grossantem in Ca-

Secunda.

Qqq 3

nanitido

Tertia. nanitide famem, in Ægyptum peregrinari. 3. Uxor ei à Pharaone ablata; ipse subiit periculum vitæ, uxor pudicitæ. 4. Ob famulorum jurgia coactus est diuelli à Loto, quem ut filium amavit & aluit. 5. Ad liberandum Lotorum captivum contra quatuor reges in aciem descendit. 6. Agarem, quam in uxorem duxerat, à Sarâ compulsus est domo ejicere. 7. Jam nonaginta novem annorum senex cum omni familiâ virili Iussus est circumcidì. 8. A rege Adimelech abstracta ei est uxor. 9. Recepit Agarem Iussus est rursum cum Ismaële filio adibus expellere. 10. Iussus est Isaacum filium multò charissimum tamolare in victimam. Horribilis profus, & omnipotens gravissima tentatio: in hac ipsa tamen inventus est felicis. Lucifer est secum ipse Abraham, & seipsum oppugnavit, & verò etiam seipsum fortissime vicit.

Pugnandum est, Christiani, pugnandum. Tolle pugnam, & sufulisti victoriæ; non sit victoria, nec erit corona. Sed qui vincit, non sibi arroget victoriæ, sed eam Deo deferat. Hoc & Abraham docet, qui triumplo humilio est factus, non superbior.

*Amb. 10.4.
l. de Abram. cap. 3.
michi p. 172.* Duos Pæanæ prisci cantabant: Ante bellum Marti, post bellum Apollini. Nos uni & soli Christo JESU canimus Pæana; & ante conflictum quidem Christo ten-

A tato, Esurienti, Crucifixo; post commissum verò pugnium paitámque victoriæ Christo Redivivo, Ascendentri, Glorioſo.

Beatus Prosper de his victoribus differens: *Quamvis, Propterea, auxilio Dei feterint, tamen quia in se habebant, undecim de Vicentia, iporum est meritum, quo feterunt. Deo conjuncte genti, et ali homo in tentatione stat, semperque superat & crescit malis, iraque dæmonis in laudes suas fruitur, ejusque odium in suum veritatem promeritum pugnando. Pugnandum est: diabolus inducias non init, nisi suo commodo. Dixerat Ruffino teste, asceta senex alteri. Ego mortuus Ruffinus sum Mundo. Mox illi alter: Etsi tu dicas: Sum mortuus, B diabolus tamen non est mortuus, cuius innumerabiles sunt artes malæ.*

Quocirca nemo miretur, si quotidie classicum illatum que belli voces audiat: Ad arma, ad arma. Etsi vel certiores, eti vel millies vincamus, aut vincamus, recursum identidem ad arma, & revocatis animis novâque semper alacritate certandum. Vox belli in terra, inquit Hieronimus, & contritus magna. Ergo, Preparent scutum & clypeum, & procedite ad bellum: flate in galeis, polite lanceas, & induite vos loricas. Non est gloriola victoria, ubi non sunt laboriosa certamina. Ad hoc enim, ait Augustinus, sunt Christiani, ut presentia superent, & futura sperent.

F I N I S.

AVRI